

MESLEK EĞİTİMİNDE SOSYAL AĞ İLETİŞİMİNİN ÖNEMİ: AMİGURUMİ EL SANATLARININ MARDİN'DE YAYILMASI

Mustafa Şeref AKIN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Türkiye
mustafa.akin@erzincan.edu.tr
https://orcid.org/0000-0002-1850-9118

<i>Atf</i>	Akın, M. Ş. (2022). MESLEK EĞİTİMİNDE SOSYAL AĞ İLETİŞİMİNİN ÖNEMİ: AMİGURUMİ EL SANATLARININ MARDİN'DE YAYILMASI. Journal of Communication Science Researches, 2 (1), 27-35.
------------	---

ÖZ

Amigurumi Japonca'da oyuncak yapma sanatı demektir. Mardin'de bireylerin çoğunlukla hobi olarak başladıkları amigurumi el sanatını zamanla ticari bir kazanç dönüştürmeleri incelenmiştir. Meslek olarak edinen 10 kişi ile etnografik mülakat yapılmıştır. Kursları duyurmada etkin iletişim yöntemi mevcut katılımcıların sosyal ağları üzerinden yaymaktır. Elde edilen anahtar sonuçlar; sosyal çevre, uğraşmayı sevme, ticari kazanç dönüştürme ve kendini bulmaktır. Ayrıca, kişinin kendisini bulmasında el sanatını başarabileceğine dair özgüven duyması, öğrenmede sabretmesi, uğraşırken akışta olma ve gerginliklerinden uzaklaşma ve yeni çevrelere girmektir. El sanatlarının yaşatmanın önemli bir etken emek verenlerin maddi bir kazanç sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Amigurumi, El Sanatları, Mardin, Sosyal Ağ, Ekonomik Kazanç.

THE IMPORTANCE OF SOCIAL NETWORK CONNECTION IN VOCATIONAL EDUCATION: AMIGURUMI HANDCRAFT EXPANSION IN MARDIN

ABSTRACT

Amigurumi means the art of making toys in Japanese. In Mardin, individuals' transformation of amigurumi handcraft, which they started as a hobby, into a commercial income over time, has been examined. Ethnographic interviews were conducted with 10 people who acquired it as a profession. The effective communication method for announcing the courses is through the social networks of the current participants. Key results achieved; social environment, liking the occupation, turning it into commercial gain and finding oneself. Besides, earning self-confidence, being patient in learning, being in the flow and getting away from tensions and entering new environments are important findings. A crucial factor in the survival of handicrafts is to provide a financial gain to those who work.

Keywords: Amigurumi, Art, Social Networks, Economic Return.

GİRİŞ

Mardin'de amigurumi sanatı ile ekonomik geçim sağlayan kişilerle yapılan mülakatlardan elde edilen bilgiler ışığında yabancı kökenli bir el sanatının Doğu'daki bir ilde ekonomik kazanç dönüşmesi incelenmektedir.

Fakirlikten çıkışın tek yolu gelir sağlayıcı bir faaliyette bulunmaktır. Bu açıdan meslek kazanma gelir elde etme yolundaki önemli bir aşamadır. Türkiye'de kalkınmakta olan yörelerde el sanatlarına dayalı olarak meslek kazanma tarihsel gelişimleriyle de uyumludur. Ekonomik olarak kalkınmamış bu

yörelerde yüksek teknoloji gerektiren işlerin öğrenilmesi ve ticari kazanca dönüştürülmesi ancak belli sosyo-ekonomik seviyeye çıktıktan sonra mümkün olabilir. Halbuki el sanatlarında tarihsel olarak zengin yörelerdir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular ışığında kişilerin ana veya yan meslek olarak el sanatına dayalı bir iş kolu seçiminde hangi süreçte geçildiği gösterilmektedir. Sadece kamu ve özel kuruluşlar olarak meslek kursları açmak yöre halkının bu kurslara katılımını sağlamamaktadır. Bu çalışmaların katılımcıların dinamiklerinin anlaşılması hem meslek kurslarının hem de el sanatlarının çok daha verimli şekilde ve geniş kitlelere ulaşmasını sağlayacaktır.

AMİGURUMİ VE EL SANATLARI

Amigurumi Japonya'da bir oyuncak yapma tekniğidir. Örülmüş (Ami) ve doldurulmuş (nuigurimi) kelimelerinin birleşmesiyle türetilmiştir. Köken olarak 1950'lerde dayalıysa da günümüz tekniklerin kullanılması 1970'lerde başlamıştır. Temel de tığ ile örgü tekniği kullanılarak çeşitli oyuncak karakteri ortaya çıkartılmaktadır. Amigurumi sanatı Japonya'dan tüm dünyaya yayılmış ve her ülke kendi kültürüne göre karakterleri şekillendirmiştir (Çetin, 2018).

Amigurumi'nin tarihsel köklerinde Japonya'dan önce 16.yy'da Hollanda'da başladığı ve Çinlilerin'de benzer teknikleri kullandığı iddia edilmektedir. Dünyaya yayılması ise 2000'li yıllardan Amerika Birleşik Devletleri üzerinden olmuştur. İngilizce kaynakların mevcudiyeti etken olmuştur (Kesgin, 2016). Türkiye'ye de yabancı dil bilen kadınların çevirileri üzerinden ilk kez gelmiştir. Geleneksel Türk sanatlarına benzemesiyle Amigurumi Türkiye'de ilgi görmüştür. Ayrıca Türkiye'ye girişiyle beraber Anadolu kültürüne özgü motifler hâkim olmuştur (Çetin, 2018). Fiyatlama da ebat, işçilik, figür, organik, çamaşır makinasında yıkanabilmesi belirleyicidir.

Malzeme olarak ipler, vidalı gözler, tığ ve dikmek için iğne ve oyuncakların içini doldurmak amacıyla elyaf tercih edilmektedir (Çetin, 2018). Hazır tarifler yanında doğaçlama ile sığ tığ ile yapılmaktadır.

Amigurumi sanatına Mardin'deki ilgi basına yansımıştır. Artuklu Belediyesinin önceliğinde açılan Amigurumi sanatı kurslarıyla Mardin'de sağlıklı ve yerli oyuncaklar üretilmektedir (Haber7, 2020). Bu sanatı tatbik edenler ihracat yapmaktalar. Bu sektörde çalışanlar ürünlerin organik olmasından, motiflerinden, el emeğinden dolayı başta Avrupa olmak üzere dünyadan talep geldiğini belirtmişlerdir (Mardinlife, 2019).

El sanatları üzerine yapılan akademik çalışmalardan iki olgu görülmektedir. Birincisi bu sanatlar artık yok olmaya başlamışlar ve bunları kurtarmak için ne yapılabilir?

Özellikle teknolojiyle beraber tüketim kalıplarının değişmesiyle el sanatlarına dayalı üretim durma noktasına gelmiştir. Yok olmasından endişelenenler, el sanatları bir kültür mirası olarak görülmektedir (Dilmaç, 2013; Ölmez, 2008). Bu miras içinde toplumun değerlerini, din, gelenek anlayışını kuşaktan diğer kuşağa taşınması söz konusudur. Bu bağlamda yaşatılmaya çalışılan yöreler (Erzurum, Isparta, İskilip, Çomakdağ-Kızılağaç, Gaziantep, Şırnak) incelenmiştir (Dilmaç, 2013; Ölmez, 2008; Özkoca ve Bozkurt, 2013; Etikan, S, Çukur, 2011; Can, 2013; Çelik ve Toprak, 2018).

El sanatlarını korumanın ve sonraki kuşağa geçirmenin yollarından biri de resmi eğitim kurumlarıdır. Yöre halkının bilinçlenmesi için Halk Eğitim Merkezleri'ne önemli görevler düştüğü vurgulanmaktadır (Özkoca ve Bozkurt, 2013). Bu amaçla Cumhuriyetin ilanı ile ilk kurulan kurum Yüksek Ziraat Enstitüsü olmuştur. Sonrasında El Sanatları, Güzel Sanatlar ve Kültür Varlıklarını koruma adı altında bölümlere ayrılmıştır (Türel ve Şalvarcı Türel, 2017).

El sanatlarının artık modern yaşamda ayakta kalmasalar da etnografik müzeler sayesinde bunlar en azından diğer kuşaklara tanıtılabilir (Dilmaç, 2013). Akademik çalışmalar aynı zamanda bir bilgi yönetimi gibi çalışmakta el sanatların yapım süreçleri adım adım kaydedilmektedir (Özkoca ve Bozkurt, 2013; Özalp ve Ölmez, 2011). Örneğin bir makalede, Osmanlı döneminde yapılmış faklı hammadde özelliği gösteren el sanatlarının minyatürlerdeki izleri incelenmektedir (Özalp ve Ölmez, 2011).

El sanatlarının yaşatılması ekonomik yönüyle de teşvik edildiğinde mümkün olmaktadır. El sanatlarının ayakta kalmasının bir yolu da turistlere yönelik satış yapmaktır (Etikan ve Çukur, 2011). El sanatları yoğun turizmi tercih edenler, bölgenin yerel kültürüyle de ilgililer. Bu sadece el sanatı nesnelere kapsamamakta aynı zamanda turistler onların kullanım alanlarını (ev, günlük yaşam, düğün) görmek istemekteler. El sanatlarına dayalı turizm el sanatının satışını ve sergilenmesinin yanında otantik ortamın yaşatılmasına gerek duymaktadır. Örneğin, Çomakdağ-Kızılağaç köyünü ziyaret edenler köydeki düğün seremonisini hızlandırılmış şekilde seyretmekte (Etikan ve Çukur, 2011).

Turizmin el sanatlarını beslediği kadar el sanatları da turizmi beslemektedir. Gaziantep'te yapılan etnografik bir araştırma da el sanatlarının Gaziantep turizmini çeşitlendirdiği (gastronomi ve müzeciliğin yanında) ve yıl boyunca yaydığı tespit edilmiştir (Akın, 2018).

El sanatlarının turizmdeki hakkettiği yeri alabilmesi için hedef tüketiciyi anlama, e-ticaret dağıtım kanallarını geliştirme, farklı ortaklıklar kurma gibi profesyonel bir iş modeline çevirmek gerekmektedir (Can, 2013).

El sanatları başlangıçta fiziksel ihtiyaçları karşılamak üzere ortaya çıksa da sonrasında toplumun kültürünü yansıtır hale dönüşmüştür. Kültür turizmi altında yer alan el sanatları turizmi yeterince ekonomik gelir üretememektedir. Bunun örneğini çağlar boyunca çok zengin el sanatlarına sahip olan Güneydoğu Anadolu'da görmektedir. Şehir bağlamında Şırnak el sanatlarında ilerde olmasına rağmen üretimin tanıtımında ve satışında yetersiz kaldığı belirtilmektedir (Çelik ve Toprak, 2018). Sadece el sanatları eğitiminin verilmesinin yeterli olmadığı aynı şekilde üretilenin satılması ve girişimcilik yönlerinin de kuvvetlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Ölmez, 2008).

Şehirlerin el sanatlarını geniş imkanlarıyla tanıtma imkanları varken küçük yerleşim birimlerindeki el sanatlarını kitlelere tanıtmak zordur (Kaya ve Erol, 2021). Bunun tanıtımı için festivaller organize etmek, yörenin diğer özellikleriyle birlikte bütünlük çıkarmak, satış dükkanları açmak, el sanatı yapımını anlatacak yerel rehberleri yetiştirmek gerekmektedir. Örneğin Giresun Akkaya köyünde el sanatlarının tanıtımını yapılırken el sanatının hammaddesi olan ısırgan otundan olmasının orijinalliğinin vurgulanması ve sağlık açısından faydasının anlatılması yanında turizm faaliyeti yöredeki doğa güzellikleriyle bütünlenmektedir (Kaya ve Erol, 2021).

YÖNTEM

Araştırmada niteliksel yöntem olarak etnografi kullanılmıştır. Etnografik metotlar bireylerin düşüncelerini, duygularını, karmaşık sorunlarının anlaşılmasına ve inovatif şekilde çözümlenmesine yardımcı olmaktadır (Creswell ve Creswell, 2017). Empati kurmak için kullanıcılar derinlemesine dinlenmelidir (Young, 2015). Katılımcılarla yarı-yapılandırılmış mülakat yöntemi ile görüşülmüştür. Etnografik araştırmalarda katılımcılarla ilgili sosyo-ekonomik ve demografik varsayımlar oluşturulmamaktadır. Konuşmacılar ile Amigurumi üzerindeki deneyimleri sorulmuştur. Amigurumi bağlamında neyin anlamlı olduğu ve bireylerin bu sanatla ilgili günlük hayatı nasıl deneyimledikleri öğrenilmektedir. Özellikle faaliyetleri ardındaki motivasyonları öğrenilmektedir.

Bireyleri harekete geçirmede en temel nedenler bilişsel ve duygusal faktörlerdir (Zaltman, 2003; Young, 2015). Etnografi bu deneyimleri ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

Örnekleme sayısı mülakatlarda alınan cevap benzerlik (kalıp, örgü) oluştuktan sonra bırakılmıştır. Örgü oluşması, 10 tane amigurumi üzerine hikayesi olan bireylerle uzun mülakat sonrasında gerçekleşmiştir (Nielsen, 2020: 1; Faulkner, 2003). Etnografik araştırmalar istatistik üretmemektedir. Anket yapılması gereken n sayıda katılımcı yoktur. Katılımcılarla yoğun görüşme yapılır. Kullanıcıların hikayelerinden kalıplar ortaya çıkıncı kadar mülakat serisine devam edilir. Etnografik derinlemesine mülakatta kişinin davranışlarının ardındaki sebep-sonuç ilişkileri yakalanmaktadır halbuki Anket çalışmaları korelasyon vermekte ve yüzeysel kalmaktadır (Christensen vd., 2016). Ardındaki sosyal, duygusal, bilişsel ve kültürel sebepler ortaya konmaktadır. Bilimsel araştırmalarda 10 kullanıcının sorunların %75'ini yüzeye çıkardıkları görülmekte ancak sayıyı arttırmak edinilen bilgiyi yükseltmemektedir (Nielsen, 2000; 2020; Faulkner, 2003). Burada esas olan, kullanıcıların deneyimlerinden bir trend çıkıncaya karşı

derinlemesine mülakatlara devam etmektedir. Kullanıcı ifadeleri italik şekilde ve kullanıcı numarasıyla (X) yazılmaktadır.

Amigurumi ticari kazanç sağlayan 10 kişiyle görüşülmüştür. Ticari kazanç sağlayan bireylere odaklanılmasının sebebi gelişmekte olan yörelerin ekonomik olarak kalkınmasını yardımcı olacak el sanatlarının öğrenme ve uygulama süreçlerini öğrenmektir. Yedisi kadın ve üçü erkektir. El sanatlarıyla uğraşanların ağırlıklı olarak kadın olması çalışmadaki katılımcıların cinsiyet profili açısından paralellik göstermektedir (Çetin, 2018). Kişiler farklı mesleklerden gelmişlerdir. Bazıları da ev hanımıdır. Kendi mesleklerinde veya emekli olarak yeterince gelir elde edememekte veya ev hanımı olarak gelir sahibi olmamalarından dolayı ticari kazanç için çalışmaya yönlendirilmişlerdir (tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Profilleri

Kod	Cinsiyet, Yaş, Meslek
X1	Kadın, 32, öğretmen
X2	Erkek, 48, emekli öğretmen
X3	Kadın, 34, ev hanımı
X4	Erkek, 29, arkeolog
X5	Kadın 42, ev hanımı,
X6	Erkek, 40, işletmeci
X7	Kadın, 37, ev hanımı
X8	Kadın, 29, kuaför
X9	Kadın, 30, sanat tarihi
X10	Kadın, 41, dükkân sahibi

BULGULAR

Mardin’de yaşayan kişilerle yapılan mülakatlar sonucu sanata başlama, hobi olarak benimsene ve meslek haline ve sonunda da kendini dönüştürme olarak izlenebilecek bir süreçten geçtikleri görülmektedir.

Başlama zamanı

Amigurumi başlamada yaş için bir sınır görünmemektedir. Her yaştan, cinsiyetten, meslekten kişilerin yapabildikleri bir uğraştır. **Genelde 20’li ve 30’lu yaşlarda başlanmaktadır.** *Amigurumi sanatına üniversite yılarında -20li yaşlarda- merak salmıştım (X1). Ben çok uzun zamandan beridir bu işi yapıyorum yaklaşık 10 yıl -24 yaşında- oldu (x3). Bu sanatla 5 yıldır -32 yaşında- uğraşıyorum (x7). Amigurumi sanatıyla yaklaşık 10 yıldır -21 yaşında- uğraşıyorum (x8). 2 yıl önce-28 yaşında- uğraşmaya başladım (x9). Bu sanatla ta 8 yıldır -33 yaşında- uğraşıyorum (x10).*

Tetikleyiciler

Üç ana tetikleyici vardır: Sosyal çevre, benzer el sanatlarıyla uğraşma ve ekonomik fırsatlar.

Sosyal çevre

Amigurumi’de en önemli nokta **başlamaya vesile olan çevredir. Her görüşülen kişinin sosyal çevresinde az veya çok bu sanatla uğraşan birileri vardır:** *Çevremdeki insanlardan görerek benim de ilgimi çekti bende yapmaya başladım (x2). Ben ev hanımıydım çevreden görüyordum yapanlar vardı bende kendi kendime diyordum bunlar nasıl yapıyor diye çok zor gibi görünüyordu ama merak sarmıştım bende yapabilir miyim diye sonunda bende başladım çok kolay öğrendim hiç zorlanmadım galiba buda ilgi alanıma girdiği için (x3). 2 yıl önce bu zevkli sanat ile arkadaşlarım komşularım sayesinde tanıştım. Önceleri sadece isim olarak bildiğim şimdilerde ise içinde bulunduğum bu sanat benim için çok eğlenceli, başlangıçta zorluklar olsa dahi (x5). Çevremde bu sanatla uğraşan çokça kişi var. Onların önerileri eyleme geçmem aşamasında çok etkili oldu (x5). Çevremde bununla uğraşan çok kişi var, hatta çevremdekilerim çoğu bu işle uğraşıyor diyebilirim çünkü çoğu insana katkı sağlıyor bir iş haline geliyor (x6). Çevremde bu işle uğraşan benim gibi ev hanımı olan arkadaşlarım var zaten onların önerisiyle başlamıştım (x7). Arkadaşlarım önermişti zaten o şekilde başladım bende. Çoğu*

*arkadaşlarım bu sanatla uğraşiyor (x9). **Kilit bir kişi çok etken olmaktadır:** Çevremde bu bununla uğraşan çok insan var dükkanları olan bile var, bunu da bana bir arkadaşım önerdi onun sayesinde ilgilenmeye başladım (x2). Ailem bu işin içinde oldukları için işe alışmam pek de zor olmadı. Bu işi bana annem önerdi (x4). Bir arkadaşımın önerisi üzerine ilgilenmeye başladım (x7). Bir arkadaşım bu iş yapıyordu bana o gösterdi, o şekilde yapmaya başladım. Öyle çok kimse yok ama birkaç yakınım da veya arkadaşım da gördüm ama benim gibi işini yapanı çok görmedim (x10). **Meslek olarak edinen kişiler çevrelerine öğretmekteler:** Kendimi bu alanda yeterince geliştirdiğimi düşünüyorum artık bir eğitime haline gelmiş durumundayım. 10 tane öğrenci var şu an ve daha birçok kişiye yol gösterdim bu konuda mesleğimi yaptığım işi başka insanlara öğretmekten gurur duyuyorum (x6).*

Geçmişte benzer ilgi alanları

Amigurumiye benzer el sanatlarıyla deneyimleri olanlar daha çabuk intibak etmişlerdir. Sanat lisesi, güzel sanatlar fakültesi gibi bölümlerden mezun olanlar hızlı öğrenmişlerdir: *Okuduğum bölüme yakın bir alan olması Amigurumi sanatına olan ilgimi artırdı (x1). Ben kız meslek lisesi el sanatları bölümü çıkışlıyım. İlk defa okulda bu sanat hakkında bilgi sahibi oldum, ilgimi çekti ve o günden beri bu sanatla uğraşıyorum (x8).*

Maddi sebepler

Kimi tamamen bu işe kendilerini adanmış kimi de yan iş olarak kazanç sağlamaktadır. *Maddi anlamda da çok katkısını gördüm (x2). Maddi anlamda durumum çok iyi oldu şu an bunun rahatlığını yaşıyorum (x6). Evet birçok katkısı oldu. Hem kendime eğlenceli bir uğraş buldum, hem de uğraştan maddi kazanç sağladım (x7). Kesinlikle tavsiye ediyorum. Özellikle benim gibi eve olan kadınlar için maddi manevi destek sağlayacak bir uğraş (x7). Kesinlikle katkısı oldu hala oluyor, bana ekonomik anlamda çok büyük katkısı oldu onun için üzerinde durdum iş olarak yapıyorum artık ve satışını da yapıyorum (x10). Küçük bir dükkanım var onu işletiyorum bunun yanı sıra bu sanatı iş olarak yapıyorum (x10). **Seçenek darlığından dolayı el sanatlarına yöneldiklerini belirtmekteler:** Ben ev hanımıyım öyle üniversite falan okumadım çevremde yapabileceğim çok az sayıda iş vardı (x3). Ben arkeoloji bölümü mezunuyum fakat bölümün kısıtlı atamaları olduğu için atanmakta sıkıntı oluşturdu. Bende birçok insan gibi hayatımı okuduğum bölümün dışında ilerlemeye maruz bırakıldım (x4).*

Dükkan açanlar olmuştur: *Bu işle yaklaşık 15 yıldır uğraşıyorum kendimi işimi kurana kadar şu an küçük bir atölyem var onunla uğraşıyorum. Amigurumi sanatını geliştirmeye çalışıyorum küçük bide dükkanım hem işini hem ticaretini yapıyorum küçük bir ekibimle beraber (x6).*

Başlangıçta ikinci iş olarak yapanlar arasında daha sonra ana işe dönüştürenler vardır: *İkinci işim olarak yapmaktaydım. Hayatım da bulunan bütün faaliyetlerimi bunun üzerine kuruyor ve düzenliyorum. Maddi manevi her alanda desteğini gördüm bunun sayesinde ekonomik gücümün farkına vardım. Bundan sonra ki hedefim yurt dışına açılmak ben inatıyorum ki onu da gerçekleştireceğim (X1).*

Isınma Dönemi

Kursiyerlere hemen meslek kazandırmayı amaçlamak yerine işi sevdirecek önce hobi olarak başlatılmalıdır.

Önce hobi sonra meslek

Bu sanatla uğraşmaya **başlayanlar ağırlıklı olarak önce hobi** seviyesinde ilgi göstermişlerdir. Sonrasında **maddi imkanlar için mesleğe** dönüştürmüşlerdir: *Evet ilk başlarda hobi olarak yaptım boş zamanlarımı doldurması için yapayım, ama sonradan benim için meslek haline geldi (X1). Önce hobi olarak başladım ve zamanla çok sevdim ve sürekli yapmaya başladım şu an satışını bile yapıyorum (x2). Etrafımda bununla ilgilenen çok kişi var. İster hobi olarak ister iş olarak yapanlar çok çünkü insanlara bir uğraş olmaktan çıkıp meslek haline gelebiliyor (x3). Özellikle bir uğraş edinmek isteyen insanlar ya da maddi anlamda destek isteyenlere tavsiye ediyorum (x6). 3 çocuğum olduğu için hem onlarla ilgilenmek hem bu uğraşla meşgul olmak biraz zorluyor beni ancak yapmaktan çok keyif alıyorum. Bu uğraşın yanı sıra ev işleriyle ve çocuklarımla ilgilenmek gerekiyor. Bu nedenle kendimi tam olarak geliştirebildim diyemem, ancak boş vakitlerimde severek yapıyorum (x7). **Zamanla mesleğe***

dönüşüyor: *Çoğu arkadaşım bu sanatı hobi olarak değil de artık meslek olarak yapıyor. Çevremde bunlardan çok örneğin ablam da bu sanatı iş olarak yapıyor. Evet kesinlikle tavsiye ediyorum ek gelire ihtiyacı olanlara özellikle tavsiye ediyorum (x8).* **Hobi olarak başlamaktan dolayı severek yapmaktalar:** *Aslında bu işi başından beri severek ve ilgi duyarak yaptım (X1).*

Direk olarak iş amacıyla başlayanda olmuştur: *Hobi olarak değil de bir iş olarak gördüm, öyle başladım bu işe boş zamanlarımı değerlendirmiş oldum. Bana çok katkısı oldu kendime bir iş alanı bir uğraş buldum boş zamanlarımı değerlendirme fırsatım oldu (x9).* **Ama önce hobi olarak denenmesi tavsiye edilmektedir:** *İlgi duyan herkes hem hobi olarak da başlayabilir isteyen bunu sonradan meslekte edinebilir (x9). Kesinlikle tavsiye ediyorum kendini belirli bir sanat dalında geliştirmek isteyen veya kendine bir iş edinmek isteyen herkese tavsiye ediyorum (x10).*

Kendini Bulma

Kendini bulma **soyut bir kavramdır. Bir sanatı yapmanın gerektirdiği sabır, yaratıcılık ve adanmışlık sürecinde kişinin kendisini keşfetmesine doğru bir yolculuğu başlatıyor.**

Akıştta olma: *İlk başlarda zorlandım, yapamam diye düşündüm ama başlayınca insan kendini onun içinde buluyor zaten devamı da çok kolay geliyor (x2).* **Gerginlikten uzaklaşma:** *Bu sanatla uğraşırken kendimi çok iyi hissediyorum, kafam dağılıyor. x8*

Sabırlı olma: *Aynı zaman da kişiye sabır ve çok çalışmanın elbet bir karşılığının olduğunu gösterdiği söyleyebilirim (x4).*

Özgüven artmakta: *Kesinlikle oldu bir uğraş haline geliyor senin için. Maddi ve manevi anlamda birçok kapı açıldı bana. Yapabilirim düşüncesini, inancını geliştiriyor, yani en başta (x5).* *Şu an ebru sanatından çok amigurumi sanatına yer verdim hayatımda çünkü kendimi onunla tanıdım kendime güvendim beni çok güzel yerlere getiriyor elimden geldiğince de kendimi bu yönde geliştirmeye çalışıyorum (X1).*

Yeni çevre edinme: *Her ne kadar isteğimin dışında gerçekleşse de bana birçok katkısı oldu. Bu iş benim hayatımda çok farkı insanlarla tanışma fırsatı sağladı (x4).*

Sürekli öğrenme ve geliştirme

Sanata adayanlarda sürekli öğrenme ve geliştirme arzusu görülmektedir.

Kendini geliştirme: *Mutlaka her insanın sadece bir etkinlik olarak değil kişinin kendini geliştirebileceği bu alanda birçok farklı ve güzel eserler ortaya koyabilecekleri bir alan olduğu için herkese tavsiye ederim (X1). Kendimi bu alanda geliştirdim, geliştirmeye de devam ediyorum iş gereği de yaptığım için kendimi mecbur geliştirmek zorundayım (x10).*

Kurslara giderek ilerletme: *Geliştiriyorum bunun için çeşitli kurslara gittim farklı etkinliklere katıldım kendimi geliştirmeye devam ediyorum kendime geliştirdikçe işime olan bağlılığım da artıyor (x3).*

Öğrenmenin sınırı yok: *Kendimi bu alanda ilerletme yolundayım diyebilirim. Kısaca tam olarak geliştirdiğim söylenemez (x4).*

İncelikleri öğrenme zaman alıyor: *Çalışalı iki sene oluyor kendimi geliştirmeye çalışıyorum aynı zamanda tam usta oldum diyemem tabi (x9).*

SONUÇ

Makalede, Mardin’de bireylerin çoğunlukla hobi olaraktan başladıkları amigurumi el sanatındaki göstermiş oldukları ilerlemeler neticesinde ticari bir kazanca dönüştürmeleri incelenmiştir.

Tablo 2’de elde edilen sonuçlar gösterilmiştir. Tetikleyiciler olarak işaret edilen bu sanata başlama sebepleridir: Sosyal çevre, geçmişte farklı el sanat dallarına ilgi, maddi imkân elde etmedir. Mesleğe geçişten önce ısınma döneminden geçilmiştir. El sanatını severek yapıp hobiyeye dönüştükten sonra meslek olarak seçilmesine karar verilmiştir. Bu el sanatıyla uğraşanların aktardıkları yaşadıkları içsel

dönüşümdür. El sanatları sadece emek yoğun uğraşlar değildir. Aynı zamanda kişiye sabrı, akışta olmayı, özgüveni arttırmaktadır. Ayrıca yeni bir çevre edinmesi sağlanmaktadır.

Tablo 2. Amigurumi El Sanatında Elde Edilen Sanatlar

Ana Kavramlar	Kavramlar	İletişim alanında uygulanabilecek politikalar
Tetikleyiciler	Başlatmayı tetikleyen sosyal çevredir	Diğer kursiyerlere ulaşmak için mevcut kursiyerlerin, eğitmenlerin, kurumda çalışanların sosyal çevresini kullanma
	Geçmişte benzer ilgi alanları amigurumiye yönelmesinde sebep olmuştur.	Tanıtları benzer ilgi alanlarında kurs gören/görmüş, lise ve üniversitede okumuş kişilere yapılması
	Maddi olarak imkanlarını genişletmek için Amigurumi sanatına başlar.	İlerde isterse bu potansiyeli göster
Isınma döneminden sonra meslek olarak seçilmiş		
	Amigurumi yapanlar severek ilgilenmektedirler.	Önce uğraşın sevdirmesi
	Önce hobi sonra meslek olarak devam etmiştir.	Mesleğe geçiş kursiyerin dinamikleri belirleyecek, zorlanmaması.
Kendini keşfetme, gelişme, öğrenme, çevre edinme		
	Sanatı icra ederken kendisini keşfetmektedir.	İletişimde derin faydalarına değinme
	Sürekli öğrenme ve geliştirme	Sürekli destek
	Yeni çevre edinme	Yeni arkadaşlıkları kurma- Amigurumi üzerine ağırlar kurma ve mezunları bu ağırlarla tanıştırma

Amigurumi veya diğer el sanatlarıyla ilgili kursları yayıp, kursiyerleri kazanma ve yörenin ekonomik imkanları geliştirme açısından iletişim politikaları belirleyicidir (Tablo 2). Genel strateji sosyal çevre üzerinden yaymaktır. Katılımcılardan hiçbiri tesadüfi olarak bir kurs ilanı görerek bu mesleğe adım atmamıştır. Çevresindekilerden birileri teşvik etmişlerdir. Hesaplı ve hatta ücretsiz dahi verilen kamusal hizmetlerde (meslek edindirme ve spor kursları gibi) yeterince talebin toplanmamasının ardındaki sebep kısmen anlaşılmıştır. Reklam ve kamu ilanlarıyla duyurunun etkisi zayıftır, yaygınlaşmasını sağlamamaktadır. Burada her katılımcıdan bir sonraki toplantıya (kursa) “sosyal çevresinden başka bir arkadaşını da getir” denilerek grubun büyütüleceği öngörülebilir.

Tanıtlarda terapi, sosyal çevre, ekonomik fırsatlardan bahsedilmesi olumlu tepkiyle karşılanacaktır. Ama ekonomik kazanç konusunda fazla zorlayıcı olunmamalıdır. Kişilerin ilk denemelerden sonra yaptıkları uğraşmayı sevip sevmedikleri devam etme kararındaki en önemli faktördür. İlk aşamada mesleğin inceliklerini öğretmek yerine mesleği sevdirmeye yönelik aktivitelere öncelik verilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Hobi niteliği kazandıktan sonra bunu mesleğe dönüştürmek daha kolay olmaktadır. Çünkü hobide iddia gerektirmekten, iş stresine girmeden, keyifle temel öğrenme süreci tamamlanmaktadır. Kursta başlangıç, orta ve ileri gibi veya hobi-meslek gibi bölerektan el sanatını sevdirek ısındırılmalıdır.

Kursiyerler kurs süresince ve mezuniyetten sonra amigurumi el sanatları ağırları ile tanıştırılabilir. Böylece bireylerin el sanat aktivitesi çerçevesinde birbirleriyle iletişime geçmesi sağlanır. Yeni mezunlara deneyimlilerden sanatın inceliklerini öğrenme, iş, pazarlama gibi fırsatları yakalama imkânı sunulur.

Hedef kitlenin daha önce benzer el sanatlarıyla uğraşması, çevresinde amigurumi sanatıyla uğraşanların var olması, ekonomik olarak kazanca ihtiyaç göstermesi ve el sanatlarına karşı manevi duygular besleyenlerden oluşması önceliklidir.

El sanatların bireyleri yetiştirirken bir sektör oluşmasına destek verilmelidir. Bu sanatı öğrenenler arasında dükkân açan, yurt içi ve dışına mal satan kişiler sanatın yaşatılmasında dinamo olmaktadır.

Doğu Anadolu'da veya ülkenin genelinde ekonomik olarak geliri düşük olan kişilerin elde ettikleri meslekten ticari bir kazanç elde etmeleri hem fakirlikten çıkış hem de mesleğe devam etmesinde kilit unsurdur. Eski Türk (Osmanlı) sanatlarını devam ettirme çabalarında bu ekonomik kazanç faktörü göz ardı edilmemelidir. Özellikle kişilerde mesleğin inceliklerini kazanma ve sürekli öğrenme ihtiyacını ortaya çıkması ve motive olmaları iş piyasasına girmeleri etkindir.

Kişilerin sanatla uğraşmaları kendilerini manevi yönlü çok geliştirmiştir. Bazılarında özgüven artması, bazılarında psikolojik terapi bazılarında sabır artışı olarak ortaya çıkmıştır. Bu sanata adım atmakla beraber yeni çevrelere girme fırsatı edinmişlerdir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2018). El Sanatlarının Turizme Etkisi: Gaziantep Örneği. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, 241-263.
- Arlı, M., Erdoğan, Z., Söylemezoğlu, F. ve Yanar, A. (2019). Ankara Üniversitesinde El Sanatları Eğitim Öğretim ve Araştırmaları. Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 1 (1), 45-70.
- Bayazit, M., Ceylan, U. ve Saylan, U. (2012). Geleneksel El Sanatlarının Bölge Turizmine Etkisi: Güneydoğu Anadolu Bölgesi. Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 1 (1), 899-908.
- Can, M. (2013). Geleneksel Türk El Sanatlarının Turizme ve Ekonomiye Katkısı. Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 5 (2), 259-266.
- Christensen C. M., Hall, T., Dillon K., and Duncan D. S. (2016). Know Your Customers-Jobs to Be Done. Harvard Business Review, September.
- Creswell J. W. & Creswell J. D. (2017). Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches 5th Edition. New York, SAGE Publications, Inc.
- Çelik, S., Toprak, L. (2018). Şırnak Geleneksel El Sanatlarının Turistik Ürün Olarak Değerlendirilmesi. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (5), 687-692.
- Çetin, N. (2018). Kültür Aktarım Aracı Olarak Amigurumi: Japon, Rus ve Türk Kültüründen Örneklerle. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu Çanakkale Bildiriler Kitabı, 112-116.
- Dilmaç, O. (2013). Erzurum'da Kaybolmaya Başlayan Yöresel El Sanatları. Akdeniz Sanat, 6 (11), 0-0.

- Etikan, S. ve Çukur, T. (2011). Kırsal Turizm Faaliyetlerinin Çomakdağ-Kızılağaç Köyü El Sanatları Üzerine Etkisi. *Art-e Sanat Dergisi*, 4 (8), 1-15.
- Faulkner, L. (2003). Beyond the five-user assumption: Benefits of increased sample sizes in usability testing. *Behavior Research Methods, Instruments & Computers*, 35, 379–383.
- Haber7. (6.02.2020). Mardinli kadınlar yerli amigurumi oyuncakları yapıyor. <https://www.haber7.com/mardin/2940892-mardinli-kadinlar-yerli-amigurumi-oyuncaklari-yapiyor>.
- Kaya, M. ve Erol, N. (2021). El Sanatları Ürünlerinin Kırsal Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi: Espiye - Akkaya Köyü Örneği . *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11 (1), 226-240.
- Kesgin, B. (20016), Japon Kokeshi Bebekleri ve Yapımı. <http://japonsinemasi.com/japon-kokeshi-bebekleri-ve-yapimi/>(Erişim: 21.08.2021).
- Mardinlife (2019). Hobi olarak başladılar, yurtdışına açıldılar. <https://www.mardinlife.com/hobi-olarak-basladilar-yurtdisina-acildilar.html>.
- Nielsen, J. (2000). Why You Only Need to Test with 5 Users. <https://www.nngroup.com/articles/why-you-only-need-to-test-with-5-users/>.
- Nielsen, J. (2020). How Many Test Users in a Usability Study? <https://www.nngroup.com/articles/how-many-test-users/>.
- Ölmez, F. (2008). Kültür mirası olarak Isparta El Sanatları. *Ziraat Mühendisliği*, (351), 20-27.
- Özaltın, N. ve Ölmez, F. (2011). Osmanlı Dönemi Minyatürlerinde El Sanatlarından İzler. *Art-e Sanat Dergisi*, 4 (7), 1-30.
- Özkoca, B. ve Bozkurt, H. (2013). Çorum İli İskilip İlçesi Geleneksel El Sanatlarına Genel Bir Bakış. *Akdeniz Sanat*, 6 (12), 0-0.
- Türel, E. ve Şalvarcı Türel, N. (2017). Evaluating entrepreneurship tendencies of traditional handicrafts students: A study at Süleyman Demirel University. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(4), 1200-1215.
- Young, I. (2015). *Practical Empathy: For Collaboration and Creativity in Your Work*. New York: Rosenfeld Media.
- Zaltman, G. (2003). *How Customers Think: Essential Insights into the Mind of the Markets*. Boston, Harvard Business School Press.